

DRAMMEN
KOMMUNE

Økonomirapport per oktober 2022

– et godt sted å leve

Innhold

Oppsummering.....	3
Økonomiske konsekvenser av COVID-19 pandemien.....	4
Flyktnings situasjonen.....	5
Økonomirapportering drift	6
Hovedoversikt	6
Sentrale inntekter.....	7
Sentrale utgifter	10
Finansinntekter og -utgifter	11
Kommunens tjenesteområder	12
Totaloversikt drift - fordelt på rammeområder	12
Hovedutvalg for oppvekst og utdanning.....	12
Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg	13
Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet	14
Hovedutvalg for tekniske tjenester.....	15
Formannskap.....	16

Oppsummering

Årsprognosen for 2022 viser at det også i år ligger an til en betydelig resultatforbedring som følge av ekstraordinære skatteinntekter mot slutten av året. Rådmannen har derfor valgt å inkludere skatteinngangen i november i månedsrapporten per oktober. November er årets største skattemåned med både fordelingsoppgjør (korrigerede fordelingsstall) og marginoppgjør (overskytende marginavsetning) for skatteåret 2021 i tillegg til ordinære forfall, og har derfor stor betydning for vurderingen av årets skatteinngang.

Som kjent var skatteveksten svært god i 2021, og skatteanslaget i vedtatt statsbudsjett for 2022 forutsatte en nedgang på 2,1 prosent målt mot faktisk skatteinngang i fjor. I revidert nasjonalbudsjett 2022 oppjusterte regjeringen kommunenes skatteanslag med hele 17,4 milliarder kroner, slik at skatteutviklingen på landsbasis gikk fra -2,5 prosent til +6,8 prosent. Av dette ble 11,4 milliarder kroner definert som engangsinntekter som følge av at personlige skattytere tok ut vesentlig mer utbytte enn vanlig i 2021. Disse inntektene videreføres ikke i 2023, og 9,7 milliarder kroner av denne merinntekten ble også trukket ut gjennom nedtrekk i kommunenes rammetilskudd. Ved fremleggelsen av statsbudsjett 2023 den 6. oktober la regjeringen til grunn en ytterligere oppjustering av kommunenes skatteinntekter i 2022 med nesten 2 milliarder kroner. Vekstanslaget ble derfor oppjustert fra 6,8 til 7,8 prosent.

Dette innebærer at anslaget for kommunenes skatteinntekter i år er oppjustert med 19,4 milliarder kroner i forhold til anslaget i vedtatt statsbudsjett. Så store endringer gjennom året gjør budsjettoppfølgingen svært vanskelig og uforutsigbar for kommunene. Etter framleggelsen av statsbudsjett 2023 er det ikke mottatt nye signaler om årets skatteutvikling fra regjeringen eller Kommunal- og distriktsdepartementet. Anslag fra KS - basert på signaler fra Skatteetaten - legger imidlertid til grunn at kommunenes skatteinntekter på landsbasis blir 8,8 milliarder kroner høyere enn lagt til grunn ved fremleggelsen av statsbudsjett 2023. Dette tilsier at årets skatteinntekter på landsbasis vil ligge 28 milliarder kroner høyere enn forutsatt i vedtatt statsbudsjett 2022, og skatteveksten har gått fra -2,5 prosent til +12,3 prosent.

Skatteinngangen i november bekrefter antakelsene om betydelige merinntekter også i år. Totalt har Drammen kommune mottatt 844 millioner kroner i skatt denne måneden – tilsvarende en vekst på 25,1 prosent (169 millioner kroner) i forhold til samme måned i fjor. Som anslått er det betydelige merinntekter både fra korrigeret fordelingsstall for skatteåret 2021 (opp fra 32,94 til 34,46 prosent) og marginoppgjøret for 2021. Det må likevel tas hensyn til at det også i fjor var betydelige merinntekter fra tilsvarende oppgjør for skatteåret 2020. Mottatte skatteinntekter i november er imidlertid det klart høyeste beløpet som er registrert i en enkelt måned for Drammen. Akkumulert skattevekst i Drammen til og med november er etter dette på 11,9 prosent. Det vil si en økning på hele 3,4 prosentpoeng fra oktober. Det foreligger foreløpig ikke skattetall per november på landsbasis.

Rådmannen forventer at skatteinntektene i desember - som i hovedsak består av forskuddsskatt - vil bli en del lavere enn i fjor da uttak ekstraordinært høye utbytter påvirket innbetalingen av tilleggsforskudd. Basert på denne vurderingen anslås Drammens skattevekst i 2022 til 10,5 prosent – det vil si 3,2 prosent høyere enn forutsetningen i revidert budsjett, men 1,8 prosentpoeng lavere enn KS' anslag på landsbasis. Til sammenlikning viser skatteutviklingen i perioden mars – oktober at Drammens vekst ligger 1,6 prosentpoeng under landsgjennomsnittet. Med disse forutsetningene anslår rådmannen at Drammens skatteinntekter i 2022 vil bli 112 millioner kroner høyere enn i revidert budsjett. I tillegg anslås merinntekter fra inntektsutjevningen på 23 millioner kroner. Samlet merinntekt fra skatt og inntektsutjevning anslås dermed til 135 millioner kroner.

Ut over dette viser årsprognosen følgende:

- Økt rammetilskudd med 110,4 millioner kroner basert på regjeringens forslag om kompensasjon for merutgifter i år som følge av pandemien. Med denne forutsetningen vil Drammen kommune tilnærmet få dekket merutgiftene til koronaberedskap og vaksinasjon i 2022, slik at forskutterte midler på 105 millioner kroner fra disposisjonsfondet kan tilbakeføres.
- Blant annet som følge av noe høyere bosetting av flyktninger lagt til grunn i budsjettet anslås omlag 18 millioner kroner i merinntekter fra integreringstilskudd og tilskudd til enslige mindreårige flyktninger.
- Årsprognosen for sentrale utgifter anslås å gi en mindreforbruk på 10 millioner kroner i år som følge av besparelser i lønnsreserven og utgifter til husleie og renhold.
- Programområdene forventes samlet å få et marginalt mindreforbruk på 0,8 millioner kroner. De fleste programområdene melder om balanse eller mindreforbruk. Det er imidlertid fortsatt utfordringer i programområdene P04 Helse og P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- Kommunekassens finansutgifter er betydelig oppjustert ved behandlingen av 1. og 2. tertialrapport. Renteutgiftene forventes ikke å stige ytterligere i år. Nye beregninger viser at årets avskrivninger og dermed krav til avdragsbetaling (minimumsavdrag) anslås å kunne bli om lag 10 millioner kroner lavere enn lagt til grunn i revidert budsjett. Dette reduserer overføring til lånefondet tilsvarende.

Revidert budsjett etter behandling av 2. tertialrapport viser et netto driftsresultat på 43,2 millioner kroner. Basert på anslått resultatforbedring på om lag 284 millioner kroner blir årsprognosen for netto driftsresultat i 2022 i størrelse 327 millioner kroner. Dette tilsvarer 4,1 prosent av brutto driftsinntekter. I henhold til kommunelovens bestemmelser skal netto merinntekter ut over budsjetterte forutsetninger avsettes til disposisjonsfond i forbindelse med årsoppgjøret.

Økonomiske konsekvenser av COVID-19 pandemien

Smittespredningen på grunn av covid-19 er svakt økende og en ny covid-19 bølge er i gang. Det er usikkert hvor stor denne bølgen vil bli, men trolig vil en høstbølge gi en større belastning enn sommerbølgen i 2022 ga. FHI skriver at helseinstitusjonene må ha beredskap for flere innleggelses, flere utbrudd og for større sykefravær.

Regjeringen har nå åpnet opp for at alle mellom 18 og 64 år uten underliggende sykdommer får tilbud om en fjerde dose med korona-vaksine. Dette kan medføre økte kostnader i P04 Helse. Rådmannen forutsetter at økte kostnader til vaksinasjon kompenseres fra staten.

Drammen kommunes merutgifter knyttet til pandemien for hele året er beregnet til 128,5 millioner kroner, hvorav 109,5 millioner kroner er knyttet til beredskap og 19 millioner kroner til vaksinasjon.

Programområdene er hittil i år kompensert med 120,1 millioner kroner, hvorav 107 millioner kroner er knyttet til beredskap og 13 millioner kroner til vaksinasjon. Rådmannen legger ikke opp til å kompensere utgifter til beredskap utover anslaget som ble meldt i 2. tertial.

Kommunen har hittil i år mottatt ekstra rammetilskudd fra staten på 17 millioner kroner. Av dette er 13,3 millioner kroner knyttet til vaksinasjon og 3,8 millioner kroner til å opprettholde beredskapen i 2. halvår i 2022.

I påvente av nærmere signaler fra regjeringen har Drammen kommune ved behandlingen av 1.

tertialrapport forskuttert merutgifter vedrørende pandemien med 105 millioner kroner fra disposisjonsfondet.

Regjeringen foreslår i nysalderingen av statsbudsjettet for 2022 at det skal bevilges 6,9 milliarder kroner til kommunene som kompensasjon for økonomiske konsekvenser av pandemien i år. Av dette vil 4,9 milliarder kroner blir fordelt med likt beløp per innbygger, mens 2 milliarder kroner foreslås bevilget som skjønnsmidler. Skjønnsmidlene vil bli fordelt av Statsforvalteren, i forhold til hvor store merutgiftene har vært for den enkelte kommune.

I tillegg foreslår regjeringen at det bevilges 264 millioner kroner til vaksinasjon, som fordeles med likt beløp per innbygger.

For Drammen kommune vil økt innbyggertilskudd gi en kompensasjon på 97,4 millioner kroner, herav cirka 5 millioner kroner til vaksinasjon. Når det gjelder midler som fordeles som skjønnsstilskudd er per nå vanskelig å anslå hvor mye Drammen kommune eventuelt vil motta. I årsprognosen for rammetilskuddet har rådmannen foreløpig lagt til grunn at Drammen vil motta 13 millioner kroner fra skjønnsmidlene.

Med denne forutsetningen vil Drammen kommune tilnærmet få dekket merutgiftene til beredskap og vaksinasjon i 2022, slik at midler som er forskuttert fra disposisjonsfondet kan tilbakeføres.

Flyktnings situasjonen

Innen utgangen av oktober var det bosatt 319 flyktninger etter avtale med IMDi. Av disse er 282 ukrainske og 37 fra andre nasjoner. Bosettingstallet er noe over kvoten på 310, men i henhold til sak 0098/22 i formannskapet 30. august er det vedtatt en fleksibilitet i antallet, slik at man også har mulighet til å bosette nære pårørende. Det er i tillegg bosatt 13 familiegjenforente fordelt på fem familier, hvor alle er fra andre nasjoner enn Ukraina. Det er forventet noen få bosettinger til før jul, men det er nå ikke mange som oppholder seg i Drammen hos familie og kjente slik det var i vår.

Virksomheter og avdelinger i kommunen har i løpet av året forberedt seg på dette antallet, og systemene for tjenester og rettigheter er på plass selv om noen tjenester nå på slutten av året godt merker den store ankomsten. De fleste er nå i gang med sine tilbud, det være seg grunnskole eller introduksjonsprogram. Det er også norsk kurs for de mellom 55-67 år. Frivillige har satt i gang mange ulike tiltak, og det finnes etablerte møteplasser i flere av kommunens bydeler.

Inntekter fra integreringstilskudd mv. er nærmere omtalt under Sentrale inntekter. Høyere bosetting enn forutsatt i budsjettet anslås å gi en merinntekt i år på om lag 3 millioner kroner.

Det ble gjort en grundig vurdering av programområdenes økonomi knyttet til ekstra bosetting av flyktninger i 2. tertialrapport. Det vurderes fortsatt at programområdene vil holde seg innenfor de tildelte rammene.

Økonomirapportering drift

Hovedoversikt

Drammen kommunekasse – driftsregnskap per oktober 2022

Tusen kroner	Regnskap hiå	Revidert bud. Hiå	Avvik hiå	Revidert budsjett	Årsprognose avvik
Sentrale inntekter					
Skatt på inntekt og formue	-2 888 838	-2 892 211	-3 373	-3 681 604	112 000
Rammetilskudd	-2 456 829	-2 451 332	5 497	-2 735 813	133 400
Integreringstilskudd	-100 860	-85 242	15 617	-106 674	15 000
Tilskudd enslige mindreårige flyktninger	-20 263	-17 323	2 940	-23 098	3 000
Vertskommunetilskudd	0	-645	-645	-1 289	
Rente og inv. kompensasjon fra staten	0	0	0	-21 488	
Tilskudd lokalnæringsliv	-16 692	-16 692	0	-16 692	
Overføring fra kommunale foretak	-64 741	-64 740	1	-99 111	
Sum Sentrale inntekter	-5 548 222	-5 528 185	20 037	-6 685 768	263 400
Sentrale utgifter					
Lønnsreserve	0	0	0	23 075	7 500
Husleie, renhold mv. ufordelt	533 172	537 887	4 715	645 261	2 500
Premiefond	0	0	0	-132 570	
Premieavvik	0	0	0	-258 655	
Amortisering av tidligere premieavvik	0	0	0	194 860	
Tilskudd/kontingent pensjon	3	0	-3	1 600	
Reguleringspremie pensjon	0	0	0	301 945	
Rammebevilgning covid-19 tiltak i 2021	0	0	0	2 177	
Avsetning priskompensasjon strøm/fjernvarme	0	0	0	9 000	
Gjeldsbrevkraft	-7 547	-4 000	3 547	-4 000	
Avskrivninger	0	0	0	330 000	
Diverse fellesutgifter (netto)	-710	0	710	0	
Sum Sentrale utgifter	524 918	533 887	8 969	1 112 693	10 000
Programområdene (før avsetninger mv.)					
P01 Skole	884 804	905 613	20 809	1 146 965	14 100
P02 Barnehager	691 678	694 733	3 055	846 001	0
P03 Forebyggende tjenester	325 815	331 950	6 135	422 779	5 500
P04 Helse	313 084	295 332	-17 752	349 770	-19 900
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	350 616	332 216	-18 400	346 945	-23 300
P06 Hjemmetjenester og institusjon	965 722	967 236	1 514	1 153 208	0
P07 Rus og psykisk helse	144 078	145 293	1 215	162 672	0
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	336 892	336 246	-646	444 746	0
P09 Kultur, idrett og frivillighet	244 833	242 940	-1 893	296 939	0
P10 Medvirkning og lokaldemokrati	1 560	2 658	1 098	3 820	300
P11 Utbygging og samferdsel	73 531	79 327	5 796	122 336	2 000
P12 Vann, avløp og renovasjon	-99 531	-102 583	-3 052	-174 986	-5 000
P13 Arealplan og miljø	36 130	40 675	4 545	52 342	6 000
P14 Ledelse, styring og administrasjon	312 636	332 479	19 843	397 298	19 000
P15 Samfunnsikkerhet	77 200	76 782	-418	91 990	-700
P16 Næringsutvikling	26 628	26 600	-28	30 225	0
P17 Arbeid og inkludering			0	0	0
P18 Politisk styring	30 338	32 864	2 526	40 838	2 800
P19 Sentrale poster (interkommunalt samarbeid)			0	0	0
Sum netto utgifter programområdene	4 716 014	4 740 361	24 347	5 733 888	800

Tusen kroner	Regnskap hiå	Revidert bud. Hiå	Avvik hiå	Revidert budsjett	Årsprognose avvik
Finansutgifter					
Renteutgifter, provisjoner og finans	85 717	75 896	-9 821	106 765	
Avdragsutgifter	160 764	160 266	-498	240 405	
Renteinntekter	-51 382	-56 892	-5 510	-69 994	
Kontantresultat lånefondet	0	0	0	46 365	10 000
Utbytte	-141 614	-149 600	-7 986	-197 600	
Netto finansutgifter	53 485	29 670	-23 815	125 942	10 000
Motpost avskrivninger	0	0	0	-330 000	
Netto driftsresultat (overskudd (-)/underskudd (+))	-253 805	-224 268	29 537	-43 245	284 200
Årsoppgjørdisposisjoner					
Disponering tidligere års regnskapsresultat	0	0	0	52	
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	-358 949	
Avsetning disposisjonsfond	30	0	-30	151 844	
Avsetning bundene fond	0	0	0	0	
Bruk av bundene fond	0	0	0	0	
Sum avsetninger	30	0	-30	-207 053	0
Overføring til investeringsregnskapet	0	0	0	250 298	
Årsresultat (overskudd (-)/underskudd (+))	-253 775	-224 268	29 507	0	284 200

Sentrale inntekter

Skatt fra inntekt og formue

Status per november

Som nevnt i oppsummeringen har rådmannen valgt å inkludere skatteinngangen i november i månedsrapporten per oktober. November er årets største skattemåned med både fordelingsoppgjør (korrigerede fordelingsstall) og marginoppgjør (overskytende marginavsetning) for skatteåret 2021 i tillegg til ordinære forfall, og har dermed stor betydning for vurderingen av årets skatteinngang.

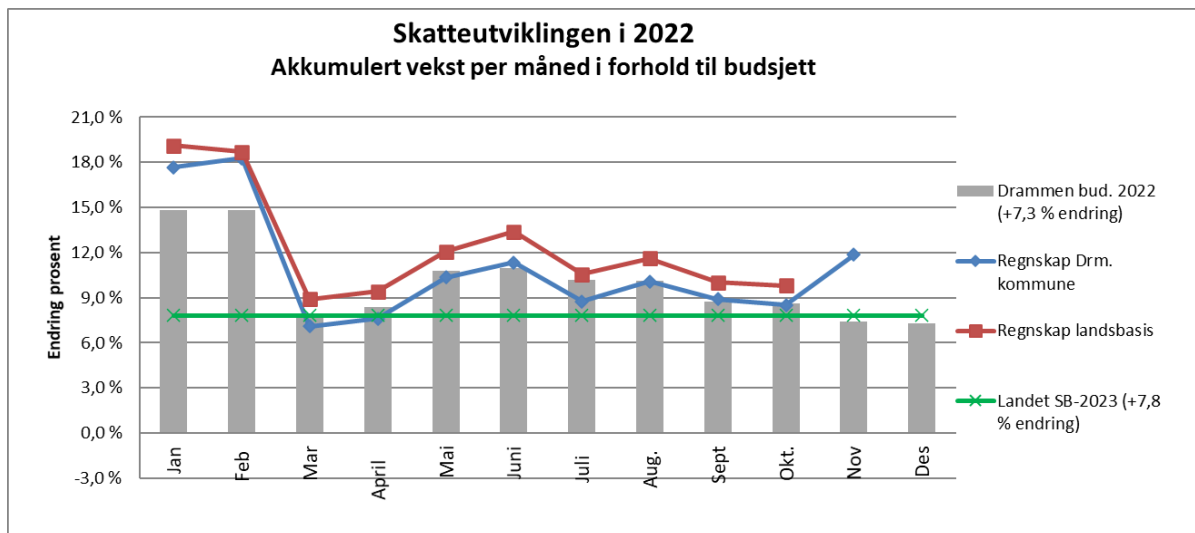
Ved fremleggelsen av statsbudsjettet for 2023 la regjeringen til grunn en oppdatering av anslaget for kommunenes skatteinngang i 2022 på nesten 2 milliarder kroner. Dette innebærer en oppjustering av vekstanslaget fra 6,8 prosent i revidert nasjonalbudsjett til 7,8 prosent. Drammen kommunes skatteinngang ble ved behandlingen av 2. tertialrapport oppjustert med 14,1 millioner kroner. Etter dette forutsettes at kommunens skatteinntekter skal øke med 7,3 prosent i 2022.

Skatteinngangen til og med oktober viser for Drammen en vekst på 8,5 prosent. På landbasis er skatteveksten per oktober på 9,8 prosent. Det vil si at skatteinngangen både lokalt og nasjonalt ligger en del høyere enn de oppjustert vekstforutsetningene på årsbasis. Drammens skatteinngang til og med oktober er imidlertid 3,4 millioner kroner lavere enn periodebudsjettet. Dette må ses i sammenheng med at inntektene fra forskuddstrekk har vist nedgang sammenliknet med 2021 ved terminforfallene både i juli og september.

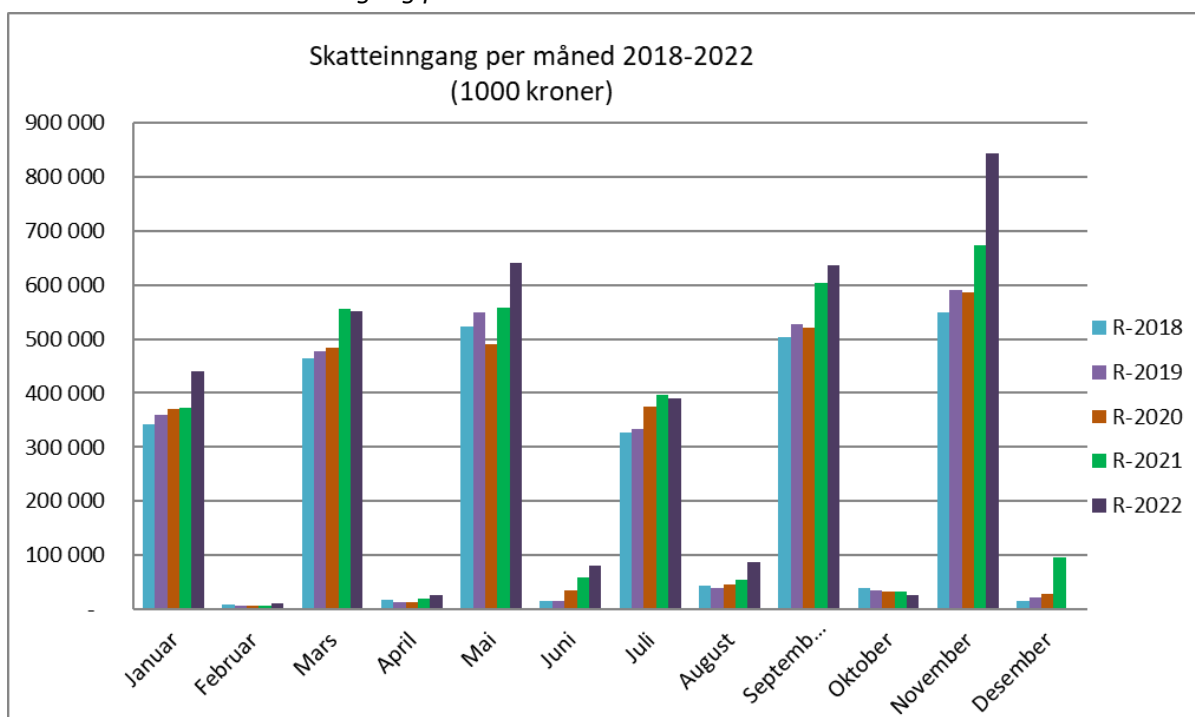
Som forventet ut fra signaler fra Skatteetaten ble det også i år svært høy skatteinngang i november. Totalt har Drammen kommune mottatt 844 millioner kroner i skatt denne måneden – tilsvarende en vekst på 25,1 prosent (169 millioner kroner) i forhold til samme måned i fjor. Som anslått er det betydelige merinntekter både fra korrigeret fordelingsstall for skatteåret 2021 (opp fra 32,94 til

34,46 prosent) og marginoppgjøret for 2021. Det må likevel tas hensyn til at det også i fjor var betydelige merinntekter fra tilsvarende oppgjør for skatteåret 2020. Mottatte skatteinntekter i november er imidlertid det klart høyeste beløpet som er registrert i en enkelt måned for Drammen. Akkumulert skattevekst i Drammen til og med november er etter dette på 11,9 prosent. Det vil si en økning på hele 3,4 prosentpoeng fra oktober. Det foreligger foreløpig ikke skattetal per november på landsbasis.

Akkumulert skatteutvikling per måned i 2022

Drammen kommunes skatteinntang per måned 2018-2022

Prognose for 2022

KS' nyeste anslag for kommunenes mer-skatteinntekter i 2022 er på 8,8 milliarder kroner – tilsvarende en oppjustering av vekstanslaget fra 7,8 til 12,3 prosent. Ut fra de forutsetninger vi tidligere har lagt til

grunn om cirka 0,5 prosentpoeng lavere skattevekst i Drammen i år skulle dette tilsa en oppjustering av kommunens vekstanslag fra 7,3 til 11,8 prosent på årsbasis. Dette er tilnærmet lik den akkumulerte veksten til og med november på 11,9 prosent. For å nå en slik vekst må imidlertid skatteinntektene i desember minst være på samme nivå som i fjor. Av inntektene i desember i fjor på 95 millioner kroner kom 93 prosent fra 4. termin forskuddsskatt (forfall flyttet fra november til desember fra og med 2021) og tilleggsforskudd. Dette er vesentlig mer enn innbetalt for 3. termin forskuddsskatt både i fjor og i år på cirka 45 millioner kroner. Det er grunn til å anta at innbetalt forskuddsskatt – og ikke minst tilleggsforskudd – i desember i fjor var påvirket av de ekstraordinært høye utbytterne for 2021. Det er således usikkert hvor stor skatteinngangen vil bli i desember, men det antas den kan bli en del lavere enn i fjor. Basert på denne forutsetningen anslås Drammens skattevekst i 2022 til 10,5 prosent – det vil si 1,8 prosentpoeng lavere enn KS' anslag på landsbasis. Skatteutviklingen i perioden mars – oktober viser at Drammens vekst ligger 1,6 prosentpoeng under landsgjennomsnittet.

Basert på disse forutsetningene blir årsprognosen for 2022 som følger:

- På landsbasis legges til grunn merinntekter på 8 820 millioner kroner i forhold til anslag i statsbudsjett 2023 – tilsvarende vekst på 12,3 prosent fra 2021
- Drammen kommunes skatteinntekter anslås å bli 112 millioner kroner høyere enn forutsatt i revidert budsjett per 2. tertial – tilsvarende vekst på 10,5 prosent fra 2021

Disse forutsetningene anslås å gi merinntekter fra inntektsutjevning på 23 millioner kroner. Samlet merinntekt fra skatt og inntektsutjevning anslås dermed til 135 millioner kroner. Det understrekes at det er knyttet usikkerhet til dette anslaget, da både Drammens skatteinngang i desember og hva skatteinngangen blir på landsbasis i år fortsatt er uavklart.

Rammetilskuddet

Rammetilskuddet viser per oktober en merinntekt på 5,5 millioner kroner. Merinntekten kan i sin helhet forklares med høyere inntektsutjevning en budsjettert. Dette må ses i sammenheng med høyere inntektsutjevning enn forutsatt for perioden januar - august. Basert på forutsetningene ovenfor om skatteutviklingen vil forskjellen mellom anslaget for skattevekst på landsbasis og for Drammen øke. I revidert budsjett per 2. tertial er det lagt til grunn skatteinntekt per innbygger på 92,3 prosent av landsgjennomsnittet, mens skatt per innbygger i nytt anslag ligger på 91,5 prosent. Med disse forutsetningene anslås som nevnt en merinntekt fra inntektsutjevning på 23 millioner kroner i forhold til revidert budsjett.

Som nevnt under omtalen av økonomiske konsekvenser av pandemien har regjeringen i forslaget til nysaldering av statsbudsjett 2022 foreslått at kommunene kompenseres med totalt 6,9 milliarder kroner for merutgifter til koronapandemien i år. Av dette fordeles 4,9 milliarder kroner med likt beløp per innbygger til alle landets kommuner. Dette gir en ekstraintekt for Drammen på 92,4 millioner kroner. I tillegg foreslås bevilget 264 millioner kroner til dekning av kommunenes vaksinasjonsutgifter. Disse fordeles også med likt beløp per innbygger og utgjør om lag 5 millioner kroner for Drammen. Videre skal 2 millioner kroner fordeles til kommunene gjennom skjønnsmidler. Det er usikkert hvor mye Drammen eventuelt vil motta fra disse midlene. Rådmannen anslår på usikkert grunnlag at kommunen vil motta 13 millioner kroner fra skjønnsmidlene i år.

I sum gir disse forutsetningene en merinntekt gjennom rammetilskuddet på 133,4 millioner kroner i 2022.

Integreringstilskudd mv.

Som følge av økt flyktningstrøm til Norge på grunn av krigen i Ukraina anmodet IMDi Drammen kommune om å øke bosettingstallet i 2022 fra 58 til totalt 310 personer, hvorav inntil åtte enslige mindreårige flyktninger. Formannskapet sluttet seg i møte 29. mars til den nye anmodningen fra IMDi. Som følge av økt bosetting vedtok kommunestyret ved behandlingen av 1. tertialrapport å øke årets inntektsanslag fra integreringstilskudd mv. med 51,3 millioner kroner.

Per utgangen av oktober er det bosatt 336 flyktninger i Drammen kommune, herav 13 personer på familiegjenforening. Av de bosatte personene er 14 enslige mindreårige. Det er forventet noen få bosettinger til før jul.

Per oktober har kommunen mottatt 100,3 millioner kroner i integreringstilskudd og 20,3 millioner kroner i tilskudd til enslige mindreårige flyktninger. I forhold til periodebudsjettet viser dette merinntekter på henholdsvis 15,7 og 2,9 millioner kroner.

Årsprognosen for 2022 tilsier merinntekter på til sammen 18 millioner kroner:

- Som følge av noe høyere bosetting enn lagt til grunn i budsjettet forventes integreringstilskuddet for år 1 og bli om lag 3 millioner kroner mer enn budsjettet.
- Oppdatert prognose for tilskudd år 2-5 viser en forventet merinntekt på 4 millioner kroner
- Det er mottatt om lag 8 millioner kroner i engangstilskudd for bosetting av personer over 60 år (ikke budsjettet)
- Det er bosatt 14 enslige mindreårige mens budsjettforutsetningen var 8 personer. Dette gir en merinntekt på om lag 3 millioner kroner i år.

Det vises til nærmere omtale av status for bosettingen av flyktninger i eget kapittel.

Sentrale utgifter

Sentrale utgifter ble nedjustert med 13,4 millioner kroner ved behandlingen av 2. tertialrapport - herav nedjustering av lønnsreserven med 15 millioner kroner. Årsprognosen viser forventning om ytterligere besparelser i sentrale utgifter på til sammen 10 millioner kroner fra lønnsreserve og husleie/renhold. For sentrale pensjonsposter opprettholdes årsprognosen i samsvar med revidert budsjett i 2. tertialrapport.

Lønnsreserve

Per utgangen av oktober står lønnsreserven til rest med om lag 23 millioner kroner. Oppdatert prognose viser at det kan gå mot en ytterligere besparelse i størrelse 5-10 millioner kroner. Foreliggende informasjon tilsier at resultatet etter tvungen lønnsnemnd for organisasjoner i kapittel 4 som var i streik først vil være klart i februar 2023. Årsprognosen for lønnsreserven vil avhenge av hvordan årets virkning av dette oppgjøret skal håndteres regnskapsmessig i 2022. Dette er ennå ikke avklart. Det er også uavklart om virkningstidspunktet for kompensasjonen blir fra 1. mai eller fra streikens slutt ultimo september.

Husleie og renhold

Husleie og renhold viser per oktober et mindreforbruk 4,7 millioner kroner. Når det i tillegg tas hensyn til ufordelte bygningsrelaterte utgifter til de tidligere rådhusene i Nedre Eiker og Svelvik, anslås et mindreforbruk i størrelse 2-3 millioner kroner på årsbasis.

Finansinntekter og -utgifter

Som følge av renteøkningen ble finanspostene ved behandling av 2. tertialrapport oppjustert med om lag 14 millioner kroner i økte rentekostnader og 4 millioner kroner i økte renteinntekter. Kommunekassens bevilgningsregnskap viser per oktober finansielle poster før utbytte i samsvar med budsjett. Kommunens renteinntekter og renteutgifter forventes på årsbasis å bli som anslått per 2. tertial. Nye beregninger viser at avskrivninger og dermed krav til avdragsbetaling anslås å kunne bli om lag 10 millioner kroner lavere enn lagt til grunn i revidert budsjett per 2. tertial. Kommunens likviditet er fortsatt tilfredsstillende.

Markedsutviklingen

Norges Bank hevet 3. november styringsrenten med 0,25 prosentenheter til 2,50 prosent. Slik Norges Bank vurderer utsiktene og risikobildet, vil styringsrenten mest sannsynlig settes videre opp i desember 2022, og videre opp til minst 3 prosent i 2023. Norges Bank sier at renten er hevet mye på kort tid, og pengepolitikken begynner å virke innstrammende på økonomien. Det kan tilsa å gå mer gradvis frem i rentesettingen. Det er større usikkerhet om utsiktene enn normalt. Det videre forløpet for renten vil avhenge av den økonomiske utviklingen.

Renteøkningen har allerede slått inn i finansmarkedet, og 3 måneders NIBOR har hittil i år i 2022 økt fra 0,98 prosent ved nyttår til 3,36 prosent per 21. november.

Figur 1 nedenfor viser historisk og forventet renteutvikling i markedet per 25.8.2022 for henholdsvis 3 måneder Nibor samt 5 og 10 års fastrente. Som det fremkommer, er det nå samme nivå på korte og lange renter, og med en utflating utover i økonomiplanperioden.

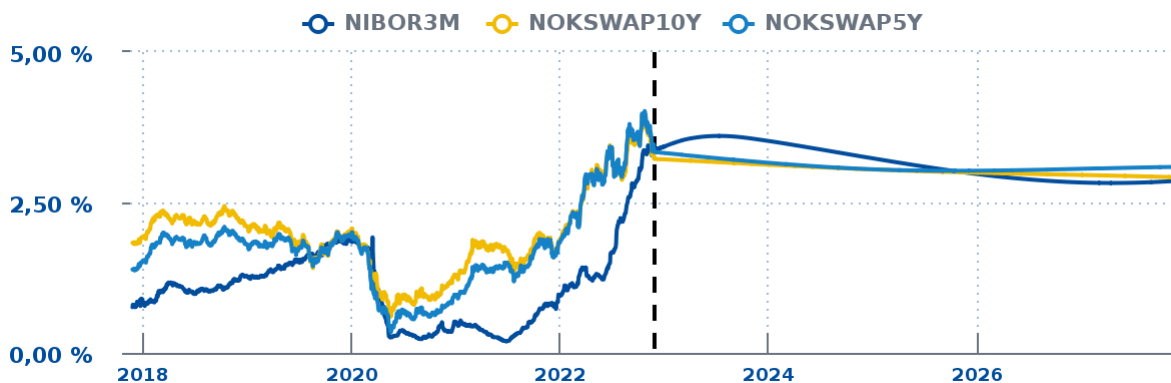

Fig. 1

Nye låneopptak

Lånefondet har av årets vedtatte låneopptak på 678 millioner kroner så langt tatt opp et nytt lån på 450 millioner kroner.

Likviditet

Kommunen har ved utgangen av oktober 575 millioner kroner innestående på ordinær driftskonto(konsernkonto). I tillegg er 506 millioner kroner plassert på høyrentekonto til noe gunstigere rente hos hovedbankforbindelse Sparebank1 SR-Bank. Ved utgangen av oktober har kommunen i tillegg

103 millioner kroner plassert i likvide pengemarkedsfond. Samlet likviditet er per utgangen av oktober på 1 184 millioner kroner. Dette er noe under nivået i 2021. Det har i perioden ikke vært behov for å gjøre trekk på kommunens kassekreditt på totalt 400 millioner kroner. Kommunens likviditet vurderes per utgangen av oktober som tilfredsstillende, men vil bli redusert som følge av vedtatt bruk av disposisjonsfond til investeringer.

Status startlån

I revidert budsjett i 1. tertial ble lånerammen i Husbanken økt med 120 millioner kroner til 470 millioner kroner. I tillegg kommer ubrukte midler og videre utlån av ekstraordinære innfrielser, slik at revidert utlånsbudsjett i 2022 er på til sammen 837 millioner kroner. Rådmannen forventer at utlånsvolumet vil være i samsvar med budsjett på årsbasis.

Utbytte

Utbytte fra aksjeselskap er i revidert budsjett økt fra 120 millioner kroner til 197,6 millioner kroner. På grunn av forsinket utbetaling er inntektene fra utbytte 8 millioner kroner lavere enn periodisert budsjett per oktober. På årsbasis forventes ikke avvik i forhold til revidert budsjett.

Kommunens tjenesteområder

Totaloversikt drift - fordelt på rammeområder

Beløp i 1000

Avdeling	Budsjett hiå.	Regnskap hiå.	Avvik hiå.	Rev. bud. 2022	Årsprognose	Prognose årsavvik
Hovedutvalg for oppvekst og utdanning	1 932 296	1 902 297	29 999	2 415 745	2 396 145	19 600
Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg	2 077 384	2 110 393	-33 009	2 457 342	2 500 542	-43 200
Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet	245 598	246 393	-795	300 759	300 459	300
Hovedutvalg for tekniske tjenester	17 419	10 130	7 290	-309	-3 309	3 000
Formannskap	468 481	444 865	23 615	535 640	514 540	21 100
	4 741 178	4 714 078	27 101	5 709 177	5 708 377	800

Hovedutvalg for oppvekst og utdanning

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Rev. bud. hiå. 2022	Regnskap hiå. 2022	Avvik hiå.	Rev. bud. 2022	Avvik prognose i kr	Prognose
P01-P01 Skole	905 613	884 804	20 809	1 146 965	14 100	1 132 865
P02-P02 Barnehager	694 733	691 678	3 056	846 001	0	846 001
P03-P03 Forebyggende tjenester	331 950	325 815	6 135	422 779	5 500	417 279
Sum	1 932 296	1 902 297	29 999	2 415 745	19 600	2 396 145

Kommentar til status økonomi

Regnskapet for hovedutvalget for oppvekst og utdanning viser et samlet mindreforbruk for programområdene på 30 millioner kroner per oktober 2022. Den økonomiske situasjonen i programområdene er i hovedsak positiv. Alle programområdene viser et mindreforbruk per oktober.

P01 Skole har per oktober et mindreforbruk på 20,8 millioner kroner. Det styres mot et positivt resultat (mindreforbruk) på 14,1 millioner kroner ved årsslutt for programområdet. Det er en målsetning for programområdet å oppnå et overskudd innenfor to prosent ved årets slutt, som kan overføres til 2023. Dette har sammenheng med at elevtallet forventes å synke ytterligere fremover, og at skolene forbereder seg på å møte lavere budsjettammer.

Programområdet P02 Barnehage viser et positivt resultat på 3 millioner kroner per oktober. Årsprognose for programområdet er balanse, og er følgelig uendret fra 2. tertialrapport. Det er imidlertid to risikofaktorer som på årsbasis kan resultere i merforbruk. Usikkerheten er knyttet til spesialpedagogiske tjenester og mottatte søknader om kompensasjon til forhøyede pensjonsutgifter i de private barnehagene i Drammen. Spesialpedagogiske tjenester viser per oktober 17,1 millioner kroner i merforbruk og har en årsprognose på 21,7 millioner kroner i merforbruk. Betydelig mindreforbruk vedrørende tilskudd til private barnehager, moderasjonsordninger og kommunale barnehager bidrar til et positivt resultat per oktober. Tiltak i forbindelse med spesialpedagogiske tjenester iverksettes i 2023, som varslet i 2. tertialrapport.

Programområdet P03 Forebyggende tjenester har per oktober et mindreforbruk på 6,1 millioner kroner. Programområdet melder et positivt avvik på mellom 5 og 6 millioner kroner i 2022. Dette skyldes først og fremst ytterligere ubesatte stillinger og sykefravær utover det som ble meldt i 2. tertial. Barnevernet melder også noe lavere kjøp av statlige tiltak i barnevernet for 2022.

Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Rev. bud. hiå. 2022	Regnskap hiå. 2022	Avvik hiå.	Rev. bud. 2022	Avvik prognose i kr	Prognose
P04-P04 Helse	295 392	313 084	-17 692	349 770	-19 900	369 670
P05-P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	333 216	350 616	-17 400	346 945	-23 300	370 245
P06-P06 Hjemmetjenester og institusjon	967 236	965 722	1 514	1 153 208	0	1 153 208
P07-P07 Rus og psykisk helse	145 293	144 078	1 215	162 672	0	162 672
P08-P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	336 246	336 892	-646	444 746	0	444 746
Sum	2 077 384	2 110 393	-33 009	2 457 342	-43 200	2 500 542

Kommentar til status økonomi

Programområdene innenfor hovedutvalget for helse, sosial og omsorg har et samlet merforbruk på 33 millioner kroner per oktober 2022. Pandemirelaterte merkostnader (som ikke er kompensert) utgjør av dette til sammen 1,6 millioner kroner. En generell utfordring innen enkelte av programområdene er å rekruttere tilstrekkelig helsepersonell med nødvendig kompetanse. Dette genererer merkostnader i

form av dyr innleie for å kunne dekke ressursbehovet. Følgende programområder er i en krevende økonomisk situasjon:

P04 Helse viser per oktober et merforbruk på 17,7 millioner kroner. Pandemirelaterte bokførte kostnader beløper seg til 31,5 millioner kroner hvorav 10,8 millioner kroner gjelder vaksinasjon. Programområdet er i 1. og 2. tertial kompensert for kostnader knyttet til pandemien med totalt 29,9 millioner kroner. Resultatet i ordinær drift er merforbruk på 16,1 millioner kroner per oktober.

Merforbruket i ordinær drift kan først og fremst knyttes til kjøp av vikartjenester fra byrå for å dekke opp vakter og overtid ved Drammen helsehus. Programområdet anslår et merforbruk i 2022 på 19,9 millioner kroner, forutsatt full kompensasjon for pandemirelaterte kostnader. Dette er en økning i forhold til prognosen som ble meldt i forbindelse med 2. tertialrapport og skyldes i hovedsak at man ikke har lykkes med å avslutte bruk av vikarbyrå for å dekke opp vakter og overtid ved Drammen helsehus. Dette er for øvrig en utfordring som programområdet både har fulgt opp og rapportert på i lengre tid, jf. tidligere tertialrapporteringer. Ulike tiltak som har vært iverksatt for å avslutte kjøp av vikartjenester har imidlertid hatt begrenset effekt. På bakgrunn av den økende negative økonomiske utviklingen, skal rådmannen snarest gjennomføre en mer omfattende analyse av situasjonen, herunder kartlegge de underliggende driverne for behovet/bruken av vikarer. Denne skal gi et bedre grunnlag for å utarbeide mer effektive tiltak i forhold til å redusere behovet for innleie av vikarer ved Drammen Helsehus og dermed snu den økonomiske trenden i virksomheten. Rådmannen kommer tilbake til saken på nyåret.

P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne har et merforbruk på 17,4 millioner kroner per oktober. Årsaken til avviket er i hovedsak at det er en økning i kjøp av tjenester fra private leverandører på grunn av mangel på botilbud med stedlige tjenester i kommunal regi, samt økt omfang av vedtak om andre tjenester. I tillegg er det behov for vikarbruk, ekstrahjelp og overtid som følge av høyt sykefravær innen programområdet. Årsprognose for programområdet er et merforbruk på 23,3 millioner kroner, som er omtrent det samme som ble meldt i forbindelse med 2. tertialrapport. Det er iverksatt tiltak for å lukke avviket, men det er usikkert i hvilken grad disse vil ha effekt i inneværende år.

Øvrige programområder under hovedutvalget for helse, sosial og omsorg melder balanse i årsprognose og omtales ikke nærmere her.

Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Rev. bud. hiå. 2022	Regnskap hiå. 2022	Avvik hiå.	Rev. bud. 2022	Avvik prognose i kr	Prognose
P09-P09 Kultur, idrett og frivillighet	242 940	244 833	-1 893	296 939	0	296 939
P10-P10 Medvirkning og lokaldemokrati	2 658	1 560	1 097	3 820	300	3 520
Sum	245 598	246 393	-795	300 759	300	300 459

Kommentar til status økonomi

Regnskapet for hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet viser et samlet merforbruk for programrådene på 0,8 millioner kroner per oktober 2022. Pandemirelaterte merkostnader som ikke

er kompensert, utgjør av dette til sammen 0,3 millioner kroner. Den økonomiske situasjonen vedrørende programområdene er i balanse.

P09 Kultur, idrett og frivillighet har et merforbruk på 1,9 millioner kroner (1,6 millioner kroner eksklusiv korona og ekstern finansiering) per oktober. Merforbruket skyldes i hovedsak en teknisk feil i regnskapet (som vil bli rettet opp i forbindelse med årsavslutningen), i tillegg til et merforbruk på strømstøtte til kirken. Beregnet årsprognose for programområdet er balanse.

P10 Medvirkning og lokaldemokrati melder, som i 2. tertialrapport, en årsprognose på 0,3 millioner kroner i mindreforbruk.

Hovedutvalg for tekniske tjenester

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Rev. bud. hiå. 2022	Regnskap hiå. 2022	Avvik hiå.	Rev. bud. 2022	Avvik prognose i kr	Prognose
P11-P11 Utbygging og samferdsel	79 327	73 531	5 796	122 336	2 000	120 336
P12-P12 Vann, avløp og renovasjon	-102 583	-99 531	-3 052	-174 986	-5 000	-169 986
P13-P13 Arealplan, klima og miljø	40 675	36 130	4 545	52 342	6 000	46 342
Sum	17 419	10 130	7 290	-309	3 000	-3 309

Kommentar til status økonomi

Regnskapet for hovedutvalg for tekniske tjenester viser et samlet mindreforbruk for programområdene på 7,3 millioner kroner per oktober 2022. Resultat eksklusiv P12 (som er selvkostfinansiert), er et mindreforbruk på 10,3 millioner kroner.

P11 Utbygging og samferdsel viser et mindreforbruk på 5,8 millioner kroner per oktober. Årsaken til mindreforbruket er at man ikke har fått satt inn vikarer i forbindelse med sykefravær, samt at enkelte tiltak er delvis utsatt på grunn av langtidsfravær hos nøkkelpersonell. Noe av mindreforbruket skyldes i tillegg feil periodisering. Årsprognose for programområdet er et mindreforbruk på 2 millioner kroner. Årsaken til endringen av prognose fra 2. tertialrapport er ytterligere avvik i forhold til ovennevnte forhold.

P12 Vann, avløp og renovasjon viser et merforbruk på 3 millioner kroner per oktober. Lønnsutgiftene har et periodisert mindreforbruk på 3,1 millioner kroner, mens andre driftsutgifter har et periodisert merforbruk på 0,6 millioner kroner. I tillegg har programområdet en periodisert mindreinntekt på om lag 5,5 millioner kroner. Det forventes at lønnsutgifter og andre driftsutgifter totalt, vil gå i balanse ved årets slutt. Inntektene forventes å bli lavere enn budsjettert.

Programområdet er selvkostfinansiert. Dette innebærer at vann- og avløpsgebyrene ikke skal overstige kommunens drifts- og kapitalkostnader forbundet med tjenesten, og at kostnadene skal fordeles på både fastledd og den samlede vannmengden som benyttes av abonnentene. For 2022 viser prognoser at abonnentene samlet sett har benyttet mindre vann og har levert mindre avløpsvann enn budsjettert. Dette gir tjenesteområdet en inntektssvikt. I tillegg har rentene på akkumulert investert kapital økt, og med dette øker også selvkostgrunnlaget knyttet til tjenesteområdet. Samlet sett forventer rådmannen derfor at vannforsyningen for 2022 vil gå med et underskudd på 11 millioner kroner og avløpstjenesten

med et tilsvarende underskudd på 22 millioner kroner. Dette underskuddet må avregnes mot et selvkostfond som i dag ligger ned mot null, og underskuddet må derfor kompenseres ved hjelp av økte vann- og avløpsgebyr kommende år. Rådmannen varsler derfor en gebyrøkning for 2023 ut over den vedtatte økningen på 3,5 prosent per år, både for vann- og avløpstjenesten.

Rådmannen forventer at programområdet styrer mot et merforbruk på 5 millioner kroner ved utgangen av året. Dette vil måtte bli hentet inn innenfor selvkostområdet, jf. over. Årsprognosen er uendret fra 2. tertialrapport.

P13 Arealplan, klima og miljø viser et mindreforbruk på 4,5 millioner kroner per oktober. Mindreforbruket skyldes i hovedsak vakante stillinger i forbindelse med sykefravær. I tillegg er det stillinger som er holdt vakante på grunn av innarbeidet nedgang i rammen til programområdet til neste år. Programområdet har i tillegg fått tilbakeført om lag 2 millioner kroner fra mindreforbruket i 2021. Årsprognose for programområdet er et mindreforbruk på 6 millioner kroner. Dette er en økning i forhold til 2. tertialrapport, som skyldes at tidligere beregnede mindreinntekter blir lavere enn først antatt. Disse tallene har vært noe usikre på grunn av nytt inntektssystem for beregning av gebyrer.

Formannskap

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Rev. bud. hiå. 2022	Regnskap hiå. 2022	Avvik hiå.	Rev. bud. 2022	Avvik prognose i kr	Prognose
P14-P14 Ledelse, styring og administrasjon	332 479	312 636	19 843	397 298	19 000	378 298
P15-P15 Samfunnssikkerhet	76 782	77 200	-418	91 990	-700	92 690
P16-P16 Næringsutvikling	26 600	26 628	-28	30 225	0	30 225
P18-P18 Politisk styring	32 864	30 338	2 526	40 838	2 800	38 038
P19-P19 Sentrale poster	-244	-1 937	1 693	-24 711	0	-24 711
Sum	468 481	444 865	23 615	535 640	21 100	514 540

Kommentar til status økonomi

Regnskapet for formannskapet viser et samlet mindreforbruk for programområdene på 21,9 millioner kroner per oktober. Den økonomiske situasjonen i programområdene er i hovedsak positiv.

P14 Ledelse, styring og administrasjon viser et samlet mindreforbruk på 19,8 millioner kroner ved utgangen av oktober. Dette skyldes i hovedsak en krevende rekrutteringssituasjon, med flere vakante stillinger og følgelig noe lavere aktivitetsnivå, samt at programområdet fikk tilbakeført mindreforbruket fra 2021 i forbindelse med i 1. tertialrapport. Årsprognosen for programområdet er et mindreforbruk på 19 millioner kroner og er følgelig uendret fra 2. tertialrapport.

P15 Samfunnssikkerhet har et negativt avvik på 0,2 millioner kroner per august. Prognosen er et merforbruk på 0,7 millioner kroner ved årsslutt og er følgelig uendret fra 2. tertialrapport.

P18 Politisk styring viser et samlet mindreforbruk på 2,8 millioner kroner ved utgangen av oktober. Dette skyldes i hovedsak at politisk sekretariat har midlertidige vakante stillinger og ansettelse av nytt kommuneombud har tatt lenger tid enn forventet. Prognosen for programområdet er et mindreforbruk på 2,8 millioner kroner ved årsslutt og er følgelig i henhold til årsprognose fra 2. tertialrapport.